

Reggeli 3 óra tájban, sz. delegeve a fizikai fáradtságtól, szétgyötört aggyal fogok hozzá Hajjas Tibor írásaihoz. Győre-
relmen, ha lehet, fokozódik: amit olvasok, visszataszító és
kinos. égeti a papírt és leragadó szenenét, felzaklat, nem
hagy elaludni, időnként annyira ocsmány, hogy kénytelen va-
gyok pár pillanatra abbahagyni; ez a pár pillanat már is elég
arra, hogy az undor eloszolják, és átadja helyét a cinizmus-
nak, ami erőt ad az ujrakezdéshez, magamban fohászokodom, hogy
érjek már a végére, fohászokodom, hogy találjak valami kapaszo-
kodót, valami mentő körülményt az író és a magam számára, ami
jelezné, hogy mindez csak metafora, hogy mindent ellenkező
előjellel kell olvasni. Mert ezt az undort nem lehet leírni,
beletörök a toll és a ceruza, örökre megakad az írógép be-
tűje, elporlad a papír.

Pedig nincs nentség, minden visszavonhatatlanul papírra
került. Nem lehettem ott, hogy megakadályozzam az írás meg-
születését - hiábavaló is lett volna, nevetséges, gyermeket-
álszent felháborodás, mert már korábban jelen volt a gondo-
lat, materializálódott volna egy másik alkalommal. Ha pedig
materializálódik, hiába semmisítem meg, a gondolat tovább
él bennem.

Ha nentség nincs is - feloldozás van-e? És miért pont
nekem kell firtatnom ezt? Mi közöm hozzá? /Azt hiszed, te
nagyokos akárki, aki ezt olvasod, nem látom rajtad, hogy
most gunyosan elmosolyodsz, rajtam, a kis hülye nyálea mo-
ralistán? De nagyonis kívánom neked, hogy a mosolyod váljon
egyre kinosabbá! Gyötrődj már te is egy kicsit, érezd rohadt
alantas féregnek magad, vedd már egyszer észre, hogy rólad
is szó van! Gondolod, hogy továbbra is takaródkhatsz stilus-
kritikával, ha valaki a Te pofádba vágja: "Egyszerre vakító
és sötét állapotnak képzeltelek, mégis megrázott, hogy ez
nem posztán költészet, ezt valóban meg lehet élni a husban,
a husodban..."?

Nem tagadom, hogy a saját problémámnak érzem mindast,
amit Hajjas Tibor csinál. Nem tudom a hatása alól kivonni
magam, és nem nyugszom mindaddig, amíg le nem győzöm és le
nem leplezem. Most az az érzésem, hogy ebben az írásában
kiadta önmagát. Ezt írja: "Ha bármire uszitalak, hogy szabad le-

hessék, hogy megtudhassák, lehetséges-e egyáltalán a bűn, az a vakító és sötét állapot, a nemiség esszenciája, legédesebb ize; a bűnre, ami ezer és ezer formában ólálkodik körülöttünk, mint tabu, mint tiltás, mint élvezet - mint költészet, mint szabadság". Magtéténi ezt a bevallott szándékát annyi leírt ocsmánysággal, hogy kizárt dolog, hogy csak a töredékét is a valóságban végre tudná hajtani, meg tudta volna élni. Ha pedig nem igaz, amit leír, akkor az egész csak fikció, vagyis csak művészet. HA MÉGIS IGAZ, AKKOR BIZTOS, HOGY NEM MŰVÉSZET.

Itt került hiba a gondolatmenetébe, ez akár logikailag is kimutatható. Megtervezi a bűnt, hogy végre meghaladhassa a fikciót, de nincs más eszköze a végrehajtásra, mint a művészet. Világos bizonyíték erre bármelyik fotósora vagy akciója: megnyilvánul benne a hasítóan éles formai szépség, mely olyan magas hőfoku, mint az igazi giccs. /Mégint vigyázz, te művelt olvasó, mert igazi giccsel talán még nem is találkoz-tál; amit annak hiszel, az csak a legsilányabb pótszer! / És sajnos, ebből az alantas írásból sem tudta eltávolítani a szép, sőt gyönyörű részeket, bármennyire is szerette volna. Nyilvánvaló: csak moralista dolgozhat ilyen műszerekkel,

Hajas Tibor legvégső érve: "a szóval nem lezárul, hanem elkezdődik a világ. A szavak arra valók, hogy valami, ami addig nem volt, ezután lehetséges legyen. "Minden azon áll, vagy bukik, hogyan ítéljük meg ezt a két mondatot. A költészet minden /de csak költészet/ - a költészet semmi /de a semmi abszolút!/"

Nem te fogod eldönteni, hogy gyilkos volt-e Ábrahám, aki elgondolta, de végrehajtani már nem tudta tettét.

Beke László